

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet  
[li.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:li.remissvar@regeringskansliet.se)

Kopia:  
[li.dl@regeringskansliet.se](mailto:li.dl@regeringskansliet.se)

## Remissvar över utredningen Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56)

Ert diarienummer: LI2024/01638

### Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker delvis förslagen i remissen. Nedan framför Länsstyrelsen synpunkter över förslagen.

#### Länsstyrelsen stödjer förslagen om att:

- staten går in med *kreditgarantier* eller annat finansiellt instrument om 1 miljard kronor,
- införa rätt att *bedriva skyddsjakt*, på rådjur, dovhjort och kronhjort.
- utreda möjligheten att ge Jordbruksverket bemyndigande att godkänna nya *kontrollprogram* och ändra i befintliga program,
- i forskningsutlysningarna prioritera kostnadseffektiv *stallbyggnation* och därtill kopplad teknik och system som ger god djurvälstånd och arbetsmiljö,
- *ersättningar, övergångstider* och andra villkor ska ges på motsvarande sätt och nivå till svenska animalieproducenter som till andra producenter i EU i det fall ombyggnationer eller andra åtgärder skulle krävas på grund av EU:s nya djurskyddslagstiftning,
- *ökad finansiering av forskning* riktad till livsmedelsproduktion,

- utreda möjligheten att ta bort eller förenkla kravet på ny teknikprövning,
- både *virtuella elstängsel* och fysiska elstängsel ska omfattas av undantaget av 2 kap. 17 § djurskyddsförordningen,
- Regeringen:
  - bör ge Jordbruksverket i uppdrag att minska det totala antalet *bestämmelser på djurskyddsområdet* samt införa ytterligare flexibilitet i Jordbruksverkets föreskrifter samt förenkla och så långt möjligt minska detaljeringsgraden.
  - ska fortsatt arbeta för *skärpt djurskyddslagstiftning* inom EU och globalt och för en korrekt och restriktiv *användning av antibiotika*,
  - ska fortsatt arbeta för likvärdig tolkning, tillämpning och efterlevnad av EU:s *djurskyddslagstiftning* i de olika medlemsstaterna,
  - ska ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram och genomföra *kalibreringsutbildningar* avseende djurskydd för länsstyrelserna och för de officiella veterinärerna på slakterier. Branschaktörer bör inkluderas vid dessa utbildningar,
  - ska fortsatt arbeta för att det enligt EU ska vara tillåtet med *djurvälfärdsersättningar* för åtgärder som ingår i nationell lagstiftning och praxis men som går utöver EU:s gemensamma djurskyddslagstiftning,
  - ska överväga möjligheterna att återinföra *miljöersättning* för vallodling inom CAP,
  - ska fortsatt arbeta för att i EU förändra reglerna för *grundvillkoren* i syfte att minska den administrativa bördan och att de ekonomiska konsekvenserna vid sanktioner inte ska bli orimligt hårda,
- Jordbruksverket ges i uppdrag att:
  - se över möjligheterna att *förlänga besöksintervallen* av veterinär i den delen som avser ViLA Mjölk,
  - undersöka möjligheten att *tillåta husdjurstekniker att behandla fertilitetsstörningar* hos mjölkkor,
  - se över möjligheten att införa flexibilitet i lagstiftningen när det gäller *placering av den fasta golvytan i grisningsboxen* och se över kravet på *andel fast yta*,
  - förenkla och förtydliga kravet på *transportörstillstånd* vid transporter av egna djur,

**Länsstyrelsen är tveksam till förslaget om att:**

- Regeringen ska fortsatt verka för att minska *vargstammen*.

**Länsstyrelsen stödjer inte förslagen om att:**

- *mjölk*kor i lösdrift undantas från beteskravet i djurskyddsförordningen,
- de sex civilområdesansvariga länsstyrelserna ska ansvara för handläggning och beslut i *förprövningsärenden*,
- det införs ett bemyndigande till Jordbruksverket att föreskriva om vilka *kompetenser* som ska finnas på den prövande myndigheten,
- Jordbruksverket ges i uppdrag att:
  - se över möjligheten att tillåta djurhållare att behandla *kalvningsförklamation* inom ViLA Mjolk,
  - se över möjligheten till att öka flexibiliteten i lagstiftningen när det gäller *bete och utevistelse för får och nötkreatur i köttproduktion*,
  - se över möjligheterna att införa rätt för djurägare till avstämning med officiell veterinär inför *transport av djur till slakteri*,

## 4.10 Utredarens överväganden och förslag - Områden utanför djurskyddsområdet

### Kapital för investering

Länsstyrelsen stödjer utredarens förslag om att staten går in med kreditgarantier eller annat finansiellt instrument om 1 miljard kronor till lämplig aktör som erbjuder lån till svenska lantbruksföretagare i syfte att underlätta kapitalförsörjningen för investeringar i djurstallar.

Länsstyrelsen delar utredarens bedömning av att en av de viktigaste faktorerna för att öka konkurrenskraften är att få företagare att investera. Många stallbyggnader är äldre och det finns ett uppdämt behov av renovering, modernisering och av att utöka

verksamheterna i syfte att åstadkomma lönsamhet samt bättre arbetsmiljö och djurskydd. Animalieproduktionen har höga kapitalkostnader då investeringar i djurstallar är kostnadskrävande och det kan vara svårt för företagarna att få låna det kapital som krävs av bankerna.

### Viltskador

Länsstyrelsen stödjer förslaget att införa rätt att bedriva skyddsjakt utan tillstånd från länsstyrelsen för markägare och jordbruksarrendatorer med jakträtt avseende rådjur, dovhjort och kronhjort. Skyddsjakt ska vara tillåten om skadan är pågående eller omedelbart förestående.

I utredningen framgår att kostnaderna för viltskador inom lantbrukssektorn som helhet är stora och att de ökar. Enligt en rapport som tagits fram av SCB har viltskadorna i lantbruket fördubblats mellan åren 2014–2020. Viltskadorna orsakar enskilda lantbrukare förlust av växande grödor i varierande grad. Förlusten av växande grödor medför utebliven intäkt eller att foder istället måste köpas in till de egna djuren. Detta sammantaget minskar företagets förmåga att gå med ekonomisk vinst och därmed också kapital till nyinvesteringar. Det är därför viktigt att viltskadorna begränsas så långt som möjligt. Samtliga arter som nämns i förslaget har en lång allmän jakttid som i första hand ska utnyttjas för att förebygga skador. Trots detta har viltskadorna ökat och därför anser Länsstyrelsen att skyddsjakt ska tillåtas. Skyddsjakt bör dock användas restriktivt och endast vara tillåten om skadan är pågående eller omedelbart förestående.

### Varg

Länsstyrelsen är tveksam till förslaget att regeringen ska fortsatt verka för att minska vargstammen. I första hand genom att ett nytt och lägre referensvärde för varg beslutas.

Dagens referensvärde på 300 individer är framtagna av två oberoende forskargrupper och rapporterad till EU 2019. En sänkning av referensvärdet måste göras med försiktighet om vargstammen ska förbli livskraftig. Länsstyrelsen kan inte se att en sådan minskning har annat en marginell betydelse för de angrepp på tamdjur som vargen orsakar. Minskningen av referensvärdet riskerar en genetisk utarmning av vargpopulationen och att dess livskraft avtar. Vid en avvägning anser länsstyrelsen att en livskraftig vargpopulation överväger de vargangrepp som sker av tamdjur.

Länsstyrelsen instämmer i utredarens förslag att Regeringen ska ta initiativ till en översyn i syfte att föreslå höjda ersättningsnivåer till djurägarna för rovdjursavvisande stängsel inklusive underhåll och stängsling. Även ersättningen för skadade, saknade och dödade djur behöver ses över och höjas. Länsstyrelsen har uppfattningen att för att lantbrukare ska tolerera varg måste de ersättas ekonomiskt för de skador som varg åsamkar. Därför måste ersättningsnivåerna höjas. Även ersättning för förebyggande åtgärder såsom uppförande och underhåll av rovdjursavvisande stängsel behöver höjas. Här vill Länsstyrelsen särskilt föra fram djurhållarens ansvar för att skydda sina djur från rovdjursangrepp. Länsstyrelsen föreslår att Rådets direktiv 98/58/EG om skydd av animalieproduktionens djur Bilaga punkt 12 *"Djur som inte hålls i byggnader, i den mån det är nödvändigt och möjligt, ska ges skydd mot dåligt väder, rovdjur och hälsorisker."* tydliggörs avseende rovdjur i den svenska lagstiftningen. Skydd mot rovdjur nämns inte uttryckligen i djurskyddslagstiftningen, utan kan läsas in i den generella formuleringen att *"djur ska behandlas väl och skyddas från onödigt lidande och sjukdom"*. Den bristande tydligheten i djurskyddsbestämmelserna har gjort att många djurhållare är omedvetna om att skydd mot rovdjur också omfattas av lagstiftningen. Som en följd har ansvaret för denna fråga i stor utsträckning förskjutits till rovdjursförvaltningen, vars förvaltning främst styrs av Art- och habitatdirektivet. Genom att tydliggöra ansvaret för skyddet av tamdjur skapas bättre förutsättningar för att vidta adekvata åtgärder, vilket kan minska antalet rovdjursangrepp.

Villkorad läkemedelsanvändning, ViLA

#### **Besöksintervall av veterinär i ViLA Mjolk och ViLA Får**

Länsstyrelsen stödjer förslaget att ge Jordbruksverket i uppdrag att se över möjligheterna att förlänga besöksintervallen av veterinär i den delen som avser ViLA Mjolk.

Länsstyrelsen anser att besöksintervallen bör kvarstå förutom för de större besättningarna med mjölkkor. Anläggningarna med får har oftast få besökare med fokus på djurhälsan och att minska nuvarande krav på besök från ViLA-veterinär om minst var åttonde vecka bedöms som riskabelt från djurskydds och djurhälsosynpunkt. För de större besättningarna med mjölkkor är kravet på besöksintervall varje eller varannan vecka. Länsstyrelsen är positivt inställd till att förlänga på besöksintervallen för de större besättningarna under förutsättning att anläggningen har ett gott djurskydd och en god djurhälsa.

**Behandla kalvningsförlamning inom ViLA Mjolk**

Länsstyrelsen stödjer inte att Jordbruksverket ges i uppdrag att se över möjligheten att tillåta djurhållare att behandla kalvningsförlamning inom ViLA Mjolk.

Risk finns för att djurhållaren diagnostiserar kons förlamning fel och behandlar för kalvningsförlamning trots att det inte är orsaken till förlamningen. Kalkgivan ska ges intravenöst och görs det inte på ett korrekt sätt finns risk för tromboflebit, hjärtpåverkan och infektioner hos kon. Vidare har en djurhållare inte utbildning och kompetens att lyssna på hjärta, avgöra eventuell hjärtpåverkan och begränsa eller avbryta kalkgivan. Denna behandling utförd av veterinär är dessutom ett relativt billigt besök och tros ha en liten ekonomisk påverkan på djurhållarens ekonomi.

**Behandling av fertilitetsstörningar hos mjölkkor**

Länsstyrelsen stödjer förslaget att ge Jordbruksverket i uppdrag att undersöka möjligheten att tillåta husdjurstekniker att behandla fertilitetsstörningar hos mjölkkor.

Vid husdjursteknikens besök på gården undersöks bland annat kor avseende dräktigheter och fertilitetsstörningar diagnosticeras. För att behandla fertilitetsstörningarna måste en veterinär ringas ut för att diagnosticera och sedan behandla djuret. Det underlättar både för djurhållaren och för kon om behandling kan ske vid ett och samma tillfälle. Det blir färre tillfällen som kon behöver separeras från flocken och undersökas vilket minskar både kons stress och djurhållarens tid och pengar. Behandlingarna av fertilitetsstörningar bör kunna delegeras åt kvalificerade husdjurstekniker.

## 4.12 Utredarens överväganden och förslag - konkurrenskraft och djurskydds krav

**Djurskyddslagstiftningens utveckling, omfattning och utformning**

Länsstyrelsen stödjer utredarens förslag att Regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att minska det totala antalet bestämmelser på djurskyddsområdet samt införa ytterligare flexibilitet i Jordbruksverkets föreskrifter samt förenkla och så långt möjligt minska detaljeringsgraden.

En minskning av antalet bestämmelser är önskvärt, men värt att notera är att en minskning av antalet djurskyddsregler inte

automatiskt leder till ökad konkurrenskraft. Befintliga bestämmelser som har blivit ineffektiva eller på annat sätt överflödiga bör identifieras och tas bort. Länsstyrelsen ser positivt på att den totala regelbördan för lantbrukarna ses över och, där så är möjligt och bedöms lämpligt, minska detaljeringsgraden. Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma på att mindre detaljerade regler har en tendens att bli otydliga regler, vilket kan leda till en olik tillämpning och efterlevnad. Det i sin tur riskerar att resultera i sämre djurskydd och orättvisa konkurrensförhållanden. Tydlighet är också viktigt för att allmänheten ska kunna lita på att djurhållningen lever upp till lagens nivå.

Länsstyrelsen anser, liksom förarbetena till djurskyddslagen, att ett skydd för djuren ska säkerställas genom de konkreta bestämmelser om djurhållning som finns i lagen och i föreskrifter som meddelas med stöd av lagen. Länsstyrelsen delar inte utredarens uppfattning att lagstiftningen inte garanterar ett gott djurskydd och att större tilltro ska ges till djurägarna att själva bestämma vilket djurskydd som djuren ska ges.

Ökad flexibilitet och tydlighet i vissa sakfrågor

### **Bete och utevistelse för får och nötkreatur i köttproduktion**

Länsstyrelsen stödjer inte utredarens förslag att Regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att se över möjligheten till att öka flexibiliteten i lagstiftningen när det gäller bete och utevistelse för får och nötkreatur i köttproduktion.

Länsstyrelsen anser, i motsats till utredaren, att en översyn av mer flexibla regler för bete och utevistelse för får och nötkreatur i köttproduktionen inte behövs. De argument som utredaren framför såsom bättre utnyttjande av foder i form av bete, besparing av strömedel och möjlighet till slutgödning på försommaren är, enligt Länsstyrelsens mening, felaktiga. Utredarens förslag att även den kalla delen av året ska inkluderas i kravet på att hålla djuren ute bidrar inte till bättre utnyttjande av foder i form av bete, eftersom betet i princip är obefintligt under perioden. Djurhållaren kan endast till viss del spara in på ströet eftersom djuren ska ha strö i ligghallen vid vistelse ute under den kalla delen av året. Utredaren vill samtidigt ta bort kravet på att ge djuren skydd för väder och vind vilket medför sämre djurvelfärd då djuren kan hållas ute utan någon byggnad som ger skydd för väder och vind och en torr och ren liggplats. När det gäller slutgödning inför slakt är det redan idag tillåtet att hålla inne djuren på försommaren för slutgödning.

**Placering av den fasta golvytan i grisboxar och se över andel fast yta**

Länsstyrelsen stödjer utredarens förslag att Regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att se över möjligheten att införa flexibilitet i lagstiftningen när det gäller placering av den fasta golvytan i grisningsboxen och se över kravet på andel fast yta.

Idag är lagstiftningen både otydlig och till viss del alltför detaljerad. Lagstiftningen anger i hur golvytan ska vara utformad, men det är svårt att förstå. Det framgår till exempel inte hur stor del av de angivna ytorna som suggan ska ha tillgång till i grisningsboxen. Länsstyrelsen har sett en ökad tendens i förprovningarna att smågrisarnas yta blir allt större på bekostnad av suggans tillgängliga yta. En översyn behöver göras i syfte att tillgodose både smågrisarnas behov men framförallt för att tillgodose suggans behov av att kunna ligga på en yta som inte utgörs av dränerande golv. Både suggan och smågrisarnas välfärd påverkas negativt genom att suggan ska behöva ligga på dränerat golv och ge di. Risken för att suggan ska få bogsår ökar och för att smågrisarna ska få skador på sina knän ökar. En översyn av kraven på golvet i grisningsboxar skulle både kunna ge en ökad djurvälfärd samtidigt som det ger en ökad flexibilitet i utformningen av grisningsboxen.

När det gäller en översyn av kravet på andelen hel liggyta i slaktgrisboxar i syfte att minska denna andel, anser Länsstyrelsen att nackdelarna överväger fördelarna. Andelen hel liggyta är redan idag liten vid full beläggning och närmsta tiden före slakt. Slaktgrisarna vill normalt vistas på liggytan förutom när de behöver uträtta sina behov på spalten. Minskas deras livsutrymme på den hela ytan minskar slaktgrisens välfärd med risk för ökad stress och svansbitning.

**Förenkla och förtydliga kravet på transportörstillstånd vid transporter av egna djur**

Länsstyrelsen stödjer förslaget att Regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att förenkla och förtydliga kravet på transportörstillstånd vid transporter av egna djur.

Det är av vikt att regelverket är tydligt för den det berör och Länsstyrelsen delar utredarens uppfattning att aktuell transportlagstiftning är svår att läsa och svår att förstå.

**Kontrollprogram**

Länsstyrelsen stödjer förslaget att utreda möjligheten att ge Jordbruksverket bemyndigande att godkänna nya kontrollprogram och ändra i befintliga program.



Inom djurskyddsområdet finns ett antal frivilliga kontrollprogram som tagits fram och som beslutats av Jordbruksverket. De rättsliga förutsättningarna ger dock inte Jordbruksverket rätt att ändra i befintliga kontrollprogram och inte heller rätt att ta fram nya kontrollprogram. Länsstyrelsen anser att kontrollprogrammen är viktiga då de ger en produktionsmässig fördel för anslutna besättningar samtidigt som extra insatser görs för djurvälfaerden för att kompensera avsteget från kravet i lagstiftningen.

Stallbyggnation, kunskapsnavet för animalieproduktion och omställning till lösdriftssystem i mjölkproduktionen

Länsstyrelsen stödjer förslaget om att kostnadseffektiv stallbyggnation och därtill kopplad teknik och system som ger god djurvälfaerd och arbetsmiljö ska prioriteras i forskningsutlysningarna.

Byggkostnaderna för djurstallar är höga och det finns ett stort behov av teknikutveckling. I utredningen framförs att det är brist på expertkompetens kring byggnation. Länsstyrelsen ser det därför som viktigt att kostnadseffektiv stallbyggnation och därtill kopplad teknik och system prioriteras i forskningsutlysningarna. Landets många äldre och slitna stallbyggnader behöver ersättas med nya och moderna stallbyggnader som ger djuren en bättre djurvälfaerd och djurhållarna en bättre arbetsmiljö och ökad konkurrenskraft.

Mjölkkor i lösdrift undantas beteskrav

Länsstyrelsen stödjer inte förslaget att mjölkkor i lösdrift undantas från beteskravet i djurskyddsförordningen.

Länsstyrelsen stödjer inte förslag till förändring av 2 kap. 3 § djurskyddsförordningen.

Länsstyrelsen instämmer i vad de fyra experterna Gunnel Ståhle (agronomie hedersdoktor vid SLU), Helena Elofson (djurskyddschef på Jordbruksverket), Katinca Funghant (djurhälsoveterinär på Gård och Djurhälsan) och Roger Pettersson (generalsekreterare för World Animal Protection Sverige och ledamot i regeringens råd för genomförandet av livsmedelsstrategin) framför i sina särskilda yttranden. De negativa aspekter som utredaren för fram om betet är inte generella utan gäller endast då betesdriften sköts bristfälligt. Den flexibilitet som finns inbyggt i betesreglerna innebär att kor inte behöver vara ute i olämpligt väder etcetera. Många vetenskapliga

studier stödjer att kors hälsa och välfärd gynnas av att vistas på bete. Betet innebär inte bara att kor kan gå ut och beta utan även att hon kan röra sig fritt, ha en bekväm liggplats och att hon enkelt kan byta kroppsposition. Allt detta kan svårligen kompenseras i lösdriftstallar. Det finns även en stor variation i utformningen och miljön i svenska lösdrifter för mjölkkor. Hur stora konsekvenserna ett undantag från beteskravet får för djurskyddet och djurvälståndet beror till stor del på utformningen av gårdens lösdriftstall.

Utredaren framför som ett av argumenten till slopandet av beteskravet att de djurhållare som släpper ut sina kor på bete kan få djurvälståndssättning. Länsstyrelsen vill dock framföra att det inte är en självklarhet utan frågeställningen bör säkras från EU, innan beteskravet tas bort. För att ge djurvälståndssättning måste åtgärderna enligt EU-lagstiftningen gå utöver nationella lagkrav. Länsstyrelsen vill här framföra att djurvälståndssättning kanske skulle kunna införas redan idag för kor som hålls på bete som går utöver lagstiftningskraven. Det kan till exempel vara att korna hålls ute mer än 6 timmar per dygn, att de hålls på bete fler dygn än de lagstadgade, att de ges vatten på betet, att de ges extra foder giva på betet, att de ges solskydd m.m.

Att ta bort beteskravet torde påverka förtroendet för svensk mjölkproduktion negativt. Minskat förtroende för svensk mjölkproduktion riskerar även att negativt påverka förtroendet för svenskt djurskydd, vilket kan slå negativt på andra områden som till exempel den svenska köttbranschen. Minskat förtroende för svenskt djurskydd kan ge minskade marknadsandelar för svenska produkter och en lägre betalningsvilja.

Länsstyrelsens sammanvägda bedömning är att fördelarna med ett gott djurskydd överväger fördelarna i lönsamhet vad gäller undantag i beteskrav för mjölkkor.

#### 4.14 Utredarens överväganden och förslag - djurskyddet i EU och globalt

Stärk djurskyddslagstiftningen i EU och globalt och verka för korrekt och restriktiv antibiotikaanvändning

Länsstyrelsen stödjer förslaget att Regeringen ska fortsätta arbeta för skärpt djurskyddslagstiftning inom EU och globalt och för en korrekt och restriktiv användning av antibiotika.

Länsstyrelsen anser att Regeringen bör, både inom Sverige såväl som inom EU och globalt, fortsatt verka för att främja djurskyddet, förbättra djurhälsan och minska behovet av antibiotika. En EU-lagstiftning som närmar sig svensk nivå, får dessutom antas påverka den svenska konkurrenskraften positivt eftersom produktionskostnaderna blir mer likvärdiga.

#### Likvärdig tolkning, tillämpning och god efterlevnad av EU-lagstiftningen

Länsstyrelsen stödjer förslaget att Regeringen ska fortsatt arbeta för likvärdig tolkning, tillämpning och efterlevnad av EU:s djurskyddslagstiftning i de olika medlemsstaterna.

I utredningen framgår att så inte görs vilket skapar ojämlika konkurrensförhållanden på den inre marknaden och påverkar svensk konkurrenskraft negativt.

#### Lika villkor för svenska animalieproducenter för omställning till ny EU-lagstiftning

Länsstyrelsen stödjer förslaget att ersättningar, övergångstider och andra villkor ska ges på motsvarande sätt och nivå till svenska animalieproducenter som till andra producenter i EU i det fall ombyggnationer eller andra åtgärder skulle krävas på grund av EU:s nya djurskyddslagstiftning.

Om nya stärkta djurskyddsregler inom EU innebär merkostnader för svenska företag behöver ersättningar, övergångstider och andra villkor ges på motsvarande sätt och nivå till svenska animalieproducenter som till andra producenter i EU. Görs inte detta utsätts svenska animalieproducenter för en ojämlik konkurrenssituation som kan ha negativ påverkan på lönsamhet och konkurrenskraft.

## 6.9 Utredarens överväganden och förslag -förprovning av djurstallar

### **Handläggning och beslut koncentreras**

Länsstyrelsen stödjer inte förslaget att de sex civilområdesansvariga länsstyrelserna ska ansvara för handläggning och beslut i förprövningsärenden.

Länsstyrelsen stödjer inte den föreslagna utformningen av 6 kap. 3 § djurskyddsförordningen.

Länsstyrelsen motsätter sig kraftfullt förslaget att koncentrera förprovningen till ett fåtal länsstyrelser. Idag finns överlag en närhet mellan djurskyddet och förprovningen. Djurskyddet och förprovningen finns inte bara inom en och samma länsstyrelse utan även ofta hos en och samma medarbetare. För en god kvalitet i både djurskyddskontrollen och förprovningen är närheten av stor betydelse för både bådats kompetens och för en effektiv informationsöverföring. Från djurskyddskontrollen tas information om hur olika byggnadslösningar fungerar i praktiken till förprüvarna. Förprüvarna informerar i sin tur om ny byggteknik och nya byggnadslösningar vilket är till nytta i djurskyddskontrollen. Även närheten till lantbrukarna går till stor del förlorad om förprovningen skulle koncentreras till ett fåtal länsstyrelser. Redan idag finns på många länsstyrelser möjligheten för den som planerar att bygga nytt-, om- eller till att ha ett byggsamråd. Byggsamrådet kan hållas ute på plats eller inne på länsstyrelsen. Med förprovning på 21 länsstyrelser finns en närhet vilket i större utsträckning möjliggör fysiska möten med lantbrukaren istället för digitala möten. I utredningen anges att förprüvningsbesluten inte är likvärdiga i landet och att kompetensen skiftar mellan de olika länsstyrelserna. Länsstyrelsen anser att detta kan bli bättre med ett ökat samarbete mellan länsstyrelserna och med en tydligare vägledande roll av Jordbruksverket.

Om beslut tas om att koncentrera förprovningen till ett färre antal länsstyrelser anser Länsstyrelsen att förprovningen inte ska koncentreras till de sex civilområdesansvariga länsstyrelserna (Norrbotten, Skåne, Stockholm, Västra Götaland, Örebro och Östergötland). Trots att utredningen för fram goda argument för att förprovningen ska koncentreras till just dessa länsstyrelser anser Länsstyrelsen att nackdelarna överväger. Flera av de civilområdesansvariga länsstyrelserna har relativt få förprovningar och förprovningarna är även av det enklare slaget. Länsstyrelsen anser att förprovningarna ska koncentreras till de länsstyrelser som har relativt sett många förprovningar, och särskilt många förprovningar av stora byggnader till de animalieproducerande djuren. Det innebär att de län som har mycket lantbruk och lantbruk som ligger i framkant när det gäller utveckling bör tilldelas koncentrationen av förprovningen. De länen har redan idag förhållandevis bättre kompetens om dessa

djurhållningar och byggnadslösningar. Risken finns att om förprövningen koncentreras till de civilområdesansvariga länen att länsstyrelserna istället kommer att tappa kompetens då redan erfarna förprövare kanske inte har möjlighet att ta en anställning på en annan ort. Om förprövningen istället förläggs hos de lantbrukstata länen finns dessutom en närhet till lantbruken, vilket underlättar ett fysiskt möte och även sedan den efterföljande besiktningen.

### **Kompetens**

Länsstyrelsen stödjer inte förslaget att det införs ett bemyndigande till Jordbruksverket att föreskriva om vilka kompetenser som ska finnas på den prövande myndigheten.

Länsstyrelsen stödjer inte den föreslagna utformningen av 6 kap. 2 § djurskyddsförordningen.

Kompetenskravet är reglerat i EU:s Kontrollförordning 2017/625 och i 8 kap. 2 § djurskyddslagen. I dessa framgår bland annat att länsstyrelserna ska ha tillgång till personal som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Någon ytterligare lagstiftning om kompetens utöver befintlig anser Länsstyrelsen inte vara vare sig varken relevant eller skälig.

## **7.13 Utredarens överväganden och förslag - innovation och forskning**

Länsstyrelsen stödjer förslagen om ökad finansiering av forskning riktad till livsmedelsproduktion.

För att öka konkurrenskraften inom den svenska livsmedelsproduktionen är en ökning av finansieringen av forskning inom livsmedelsproduktionen med hänsyn taget till de svenska förhållandena av stor betydelse. Länsstyrelsen vill särskilt framhålla vikten av att branschföreträdare i stor grad är delaktiga i finansiärernas utformning av forskningsutlysningar samt i bedömning av forskningsansökningar. Detta torde medföra att innovation och forskning blir mer riktad till de behov och utmaningar som faktiskt finns.

Länsstyrelsen vill även framhålla vikten av att relevanta forskningsresultat som redan finns, både i Sverige och i andra länder, tas till vara och förs ut och/eller implementeras i den

svenska livsmedelsproduktionen. Det har stor betydelse för framgång för den svenska livsmedelsproduktionen att forskningsresultaten når företagen. Det gäller företagen som säljer tekniska produkter eller system, fodertillverkare, rådgivningsföretag, it-företag såväl som livsmedelsproducenter.

Utred det svenska kravet på prövning av ny teknik

Länsstyrelsen stödjer förslaget att utreda möjligheten att ta bort eller förenkla kravet på ny teknikprövning.

Det nuvarande kravet på ny teknikprövning är relativt långtgående vilket kan göra att företag tvekar att ansöka om godkännande av ny teknik på den svenska marknaden. Länsstyrelsen instämmer med utredaren att det är angeläget att svenska producenter snabbt får tillgång till innovation och teknik som tas fram i Sverige såväl som i andra länder. Tillgången till ny innovation och teknik är viktigt i syfte att rationalisera produktionen, förbättra djurvelfärden, sänka produktionskostnaderna och stärka konkurrenskraften. Utredningen bör inkludera hur rådgivningen och branschorganisationer kan stödja svenska producenter så att de endast investerar i ny teknik som är kompatibel med svenska djurhållningssystem.

Virtuella elstängsel

Länsstyrelsen stödjer förslaget till att både virtuella elstängsel och fysiska elstängsel ska omfattas av undantaget av 2 kap. 17 § djurskyddsförordningen.

Vid en ändring av lagstiftningen som tillåter virtuella elstängsel är det dock av betydelse att ha i beaktande hur det knyter an till rovdjursfrågorna och hur det påverkar möjligheterna till rovdjursavvisande stängsel. Likaså bör beaktas de svårigheter som vissa djur kan ha med att lära sig det virtuella elstängslet så att de inte utsätts för elstötar utan att förstå hur de ska undvika dem. Förslaget om virtuella stängsel öppnar för ett attraktivt friluftsliv med fler betade marker, även om det ställer krav på skyltning när människor kan röra sig mer fritt i områden med betande djur. Förslaget öppnar också för bättre möjligheter till betesrotation, som kan vara nödvändig vid väderfenomen som torka och översvämning.

Förslaget på formulering av 2 kap. 17 § djurskyddsförordningen kan uppfattas som otydligt. Länsstyrelsen föreslår istället ”Förbudet i 16 § gäller inte användning av *virtuella elstängsel eller fysiska elstängsel* till inhägnader utomhus.”

## 8.7 Utredarens överväganden och förslag - kontroller och administrativ börda

Ta fram och genomföra kalibreringsutbildningar

Länsstyrelsen stödjer förslaget att Regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram och genomföra kalibreringsutbildningar avseende djurskydd för länsstyrelserna och för de officiella veterinärerna på slakterier. Branschaktörer bör inkluderas vid dessa utbildningar.

De kalibreringsutbildningar inom djurskyddet som Jordbruksverket tog fram och höll i för ca 15 år sedan var mycket uppskattade och uppfattades som givande av både länsstyrelser och veterinärer. Länsstyrelsen välkomnar fler kalibreringsutbildningar då en relativt stor andel av djurskyddshandläggarna har tillträtt sina tjänster efter att kalibreringsutbildningarna hölls. Därtill har ändrad lagstiftning och nya domar tillkommit sedan kalibreringsutbildningarna hölls. Länsstyrelsen ser det som angeläget att även branschaktörer och verksamma veterinärer deltar på kalibreringsutbildningarna. Detta för att de olika yrkesgrupperna ska ha så lika förståelse för lagstiftningen och så lika bedömningar av efterlevnaden av lagstiftningen som möjligt.

Ge djurägare rätt till avstämning med officiell veterinär inför transport av djur till slakteri

Länsstyrelsen stödjer inte förslaget att Regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att se över möjligheterna att införa rätt för djurägare till avstämning med officiell veterinär inför transport av djur till slakteri.

Länsstyrelsen anser att avstämning med officiell veterinär inför transport av djur till slakteri inte är en framgångsrik väg då den officiella veterinären sannolikt inte på distans kan avgöra om djuret är i skick för att transporteras till slakt eller inte. När det finns en osäkerhet hos djurhållaren om ett djur klarar en transport till slakt eller inte, behöver djurhållaren kontakta sin

besättningsveterinär eller annan veterinär. För att kunna göra bedömning av om djuret är i skick att transporteras behövs en veterinär som på plats kan se djuret och bedöma dess allmäntillstånd, sjukdomsstatus, rörelsemönster och omfattning av eventuella skador.

## 9.5 Utredarens överväganden och förslag - ersättningssystem

Länsstyrelsen stödjer att Jordbruksverket ska ges uppdrag om att undersöka möjligheter, förstärkningar och förenklingar enligt utredarens förslag.

### Djurvälfärdsersättningar

Länsstyrelsen stödjer förslaget att Regeringen ska fortsatt arbeta för att det enligt EU ska vara tillåtet med djurvälfärdsersättningar för åtgärder som ingår i nationell lagstiftning och praxis men som går utöver EU:s gemensamma djurskyddslagstiftning.

Länsstyrelsen anser det angeläget att det tas fram fler djurvälfärdsersättningar för det som vissa djurhållare redan idag gör men inte ges ersättning för. Detta för att ge incitament för ökad djurvälfärd hos flera producenter. I vissa fall kan den ökade djurvälfärden redan idag kompenseras ekonomiskt med avseende på ökad produktivitet eller ökade försäljningspriser, men så är inte alltid fallet. Djurvälfärdsersättningar bör till exempel kunna införas för lägre belägningsgrad i djurutrymmen, att djur hålls på bete trots att inga beteskrav finns och att djur hålls lösgående trots att de får hållas uppbundna.

### Miljöersättning för vallodling

Länsstyrelsen stödjer förslaget att Regeringen ska överväga möjligheterna att återinföra miljöersättning för vallodling inom CAP.

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att återinföra miljöersättning för vallodling, under förutsättning att stödet blir ettårigt.

### Grundvillkoren

Länsstyrelsen stödjer förslaget att Regeringen ska fortsatt arbeta för att i EU förändra reglerna för grundvillkoren i syfte att minska den administrativa bördan och att de ekonomiska



konsekvenserna vid sanktioner inte ska bli orimligt hårda.  
Kvarvarande grundvillkor bör ha ett tydligt mervärde.

Det är lämpligt att regeringen fortsatt arbetar för att EU förändrar reglerna för grundvillkoren i syfte att minska den administrativa bördan och orimliga ekonomiska konsekvenser vid sanktioner.

## 12 Offentlig upphandling

Länsstyrelsen instämmer i utredarens slutsats att ytterligare och utvidgad statistiskinsamling, från bland annat regioner och statliga myndigheter, behövs för att få en bättre helhetsbild av de offentliga inköpen av livsmedel.

Utifrån strävan om en sund konkurrens, minskad miljöpåverkan så bör vi i Sverige alltid ställa krav på god djurvälstånd enligt vår svenska djurskyddslagstiftning, ställa krav på transporter samt hur slaktprocessen får gå till. Detta är till förmån för djurens välfärd, människornas hälsa samt minskad påverkan på miljön.

En avgörande aspekt gällande konkurrens är den utmaning som finns gällande uppföljning av krav som ställs vid en livsmedelsupphandling. Bristande resurser, kunskap eller annat som utgör hinder för att kontrollera att den antagna leverantören lever upp till de ställda kraven. Ofta är det grossister av kött och andra livsmedel som gör det än mer utmanande att följa upp de avtal och krav ställts genom hela leverantörsledet.

## De som medverkat i yttrandet

Yttrandet har fattats av landshövding Anders Thornberg med tillförordnad enhetschef på veterinärenheten Vanja Kinch som föredragande. Enhetschef på landsbygdsenheten Kristin Ovik har medverkat.

*Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.*